

Ledningssystem

för systematiskt kvalitetsarbete för hälso- och sjukvårdsinsatser inom barn- och elevhälsan

Typ av styrdokument: ledningssystem

Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden

Datum för beslut: 2025-02-18

Diarienummer: 2025.031 BUN

Giltighetstid: Tills vidare

Dokumentansvarig: VC HSL

Innehåll

Innehåll.....	2
Definitioner och förkortningar.....	3
Inledning	4
Övergripande ansvarsfördelning	5
Vårdgivarens ansvar.....	5
Verksamhetschef enligt HSL:s ansvar	6
Medicinskt ledningsansvarig skolsköterskas ansvar	8
Psykologisk ledningsansvarigs ansvar.....	8
Logopedisk ledningsansvarigs ansvar	9
Rektors ansvar	10
Hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar	10
Kompetens	10
Kompetenskrav skolläkare.....	10
Kompetenskrav skolsköterska	10
Kompetenskrav psykolog.....	11
Kompetenskrav logoped.....	11
Studenter.....	11
Processer och rutiner.....	11
Samverkan	13
Samverkan med elev och vårdnadshavare	13
Samverkan inom verksamheten	14
Samverkan andra vårdgivare.....	14
Systematiskt förbättringsarbete	15
Risakanalys	15
Egenkontroll	15
Avvikelsehantering samt anmälan enligt Lex Maria.	15
Klagomål/synpunkter	16
Lagar, föreskrifter och allmänna råd	16

Definitioner och förkortningar

Begrepp	Förklaring
Kvalitet -2 kap 1§ SOSFS 2011:9	Att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt <ul style="list-style-type: none"> - lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och - beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
PSL	Patientsäkerhetslagen
VC HSL	Verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen
Lex Maria	Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivare anmäla händelser till IVO som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada. Vårdgivarna ska genomföra en utredning av den aktuella händelsen.
Avvikelse	En händelse som medfört eller som hade kunnat medföra vårdskada/något oönskat.
Vårdskada	Definieras i patientsäkerhetslagen som lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.
MLA	Medicinskt ledningsansvarig
PLA	Psykologisk ledningsansvarig
LLA	Logopedisk ledningsansvarig
EMI	Elevehälsans medicinska insats
EPI	Elevehälsans psykologiska insats
ELI	Elevehälsans logopediska insats
PRN (Prorenata)	Digitalt journalsystem.
PM	Professionsmöte
Patientsäkerhet	Skydd mot vårdskada.
PSB	Patientsäkerhetsberättelse
SoL	Socialtjänstlagen
HSFL-FL 2016:51	Folkhälsomyndighetens föreskrifter om vaccination av barn.
Processer	En sekvens av aktiviteter, med ett övergripande syfte, som resulterar i ett specifikt och förutsägbart resultat.

Rutin	Ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras.
Remiss	En remiss är en handling från hälso- och sjukvårdspersonal som utgör beställning av en tjänst eller begäran om övertagande av vårdansvar för en patient.
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen
BHV	Barnhälsovård
NOSAM	Närvårdsområdessamverkan

Inledning

Skollagen (2010:800) ställer krav på att det ska finnas en elevhälsa som innefattar medicinska och psykologiska insatser och fastställer att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans insatser ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. Elevhälsans verksamhet ska vara av god kvalitet och säkerställa ett likvärdigt stöd. En del av elevhälsans medicinska och barn- och elevhälsans psykologiska och logopediska insatser styrs också av hälso- och sjukvårdslagen. De hälso- och sjukvårdsinsatser som erbjuds ska kvalitetssäkras mot målet om en god, säker och jämlik vård. Kvalitet definieras i detta specifika sammanhang som att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård (SOSF 2011:9).

I kap 8 § 28 i hälso- och sjukvårdslagen (HSL) anges följande: *"Ledningen av hälso- och sjukvård ska vara organiserad så att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet"*. Bestämmelserna kompletteras med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOF 2011:9). I tredje kapitlet följer att: *"vårdgivaren ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten"*.

Syftet med ledningssystemet är att möjliggöra systematisk utveckling och kvalitetssäkring av verksamheten. Ledningssystemet ska omfatta verksamheternas alla delar och de som bedriver verksamheterna ska med hjälp av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheterna. Ledningssystemet ska göra det möjligt att styra verksamheterna så att rätt sak görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt samt att händelser som kan leda till vårdskador undviks (SOF 2011:19).

Verksamheten som avses i detta ledningssystem är den hälso- och sjukvård som bedrivs inom barn- och elevhälsan i Barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås Kommun. De yrkeskategorier som omfattas är: skolläkare, skolsköterska, psykolog och logoped anställda i Alingsås kommunala förskola, grundskola och anpassad grundskola.

I ledningssystemet ska organisationens *ansvarsfördelning* av olika uppgifter i det systematiska arbetet för att kvalitetssäkra verksamhetens hälso- och sjukvårdsinsatser framgå.

Ledningssystemet ska beskriva vilka *kompetenskrav* som ställs för att kunna utföra dessa insatser.

Vidare ska ledningssystemet beskriva de *processer och rutiner* som behövs i verksamheten för att säkra dess kvalitet samt de processer som finns för att säkerställa *samverkan* inom och utom organisationen när det krävs.

Det *systematiska kvalitetsarbetet* ska ses som ett ständigt pågående förbättringsarbete där organisationen genom riskanalyser, egenkontroller, sammanställda rapporter, klagomål och synpunkter upptäcker vilka processer och rutiner som måste tas fram eller uppdateras.

Tillsynsmyndighet för all hälso- och sjukvård är Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Övergripande ansvarsfördelning

I ledningssystemet ska organisationens ansvarsfördelning av olika uppgifter i det systematiska arbetet för att kvalitetssäkra verksamhetens hälso- och sjukvårdsinsatser framgå. Här följer den övergripande ansvarsfördelningen för barn- och elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser.

Vårdgivarens ansvar

Alingsås Kommun är vårdgivare för hälso- och sjukvård inom barn- och elevhälsans verksamhetsområde i förskola, grundskola och anpassad grundskola. Barn- och ungdomsnämnden är representanter för vårdgivaren och utför vårdgivarens uppgifter och beslut. Vårdgivarens roll är författningsreglerad enligt HSL (2017:30) och patientsäkerhetslagen (PSL)(2010:659) och ska säkerställa att det finns en verksamhetschef enligt HSL (VC HSL) som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret.

Inom förskola, grundskola och anpassad grundskola i Alingsås kommun är det VC HSL tillika enhetschef för barn- och elevhälsan på Barn- och ungdomsförvaltningen, som ansvarar för anmälan enligt lex Maria, vilket är registrerat i Socialstyrelsens vårdgivarregister (SOF 2005:28).

Vårdgivaren fastställer verksamhetens övergripande mål för patientsäkerhet och kvalitet och ska kontinuerligt följa upp och utvärdera målen.

Vårdgivaren ansvarar för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Detta ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Med stöd av ledningssystemet ska vårdgivaren planera, leda kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheterna (SOF 2011:9). Ledningssystemet ska anpassas efter verksamhetens inriktning och omfattning.

Verksamhetschef enligt HSL:s ansvar

VC HSL representerar vårdgivaren, det vill säga Barn- och ungdomsnämnden. Vårdgivaren bestämmer vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter och vilket ansvar VC HSL har utöver det författningsreglerade ansvaret.

VC HSL måste inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning, men får endast bestämma över diagnostik, vård eller behandling om hen har rätt kompetens. I annat fall måste en medicinskt ledningsansvarig (MLA) och en psykologisk ledningsansvarig (PLA) och en logopedisk ledningsansvarig (LLA) utses som får i uppdrag att fullgöra enskilda ledningsuppgifter. I verksamhetschefens uppdrag ingår att fortlöpande styra, följa upp, utveckla och dokumentera kvaliteten.

Systematiskt kvalitetsarbete

VC HSL ska:

- Känna till de författningar, styrdokument och vetenskapliga rön som gäller för hälso- och sjukvården samt utbildning som berör elevhälsans medicinska insats (EMI) och elevhälsans psykologiska insats (EPI) och barn- och elevhälsans logopediska insatser i barn (ELI).
- Ansvara för att det finns ett ledningssystem för EMI och EPI samt ELI.
- Med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.
- I ett ledningssystem ange hur uppgifterna som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten är fördelade i verksamheten.
- Inom ramen för ledningssystemet ta fram, fastställa och dokumentera processer, aktiviteter, rutiner samt metoder för hur det systematiska kvalitetsarbetet kontinuerligt ska bedrivas för att kunna styra, följa upp och utveckla verksamheten och dess resultat.
- Senast 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse.
- Ansvara för att redovisa verksamhetens resultat för nämnden.

Löpande verksamhet

VC HSL ska:

- Ansvara för den löpande verksamheten inom sitt område och tillse att den fungerar på ett tillfredsställande sätt.
- Tillse att kraven på hög patientsäkerhet och god vård tillgodoses.
- Ansvara för att det finns de direktiv, instruktioner och rutiner som den löpande verksamheten kräver.
- Ansvara för att inköp av tjänster, produkter, dokumentationssystem sker i enlighet med gällande lagstiftning
- Vara ansvarig för att verksamheten har de lokaler, utrustning och resurser som krävs för att god vård ska kunna ges utifrån patientsäkerheten.
- Svvara på frågor från myndigheter, elever, vårdnadshavare och medier vad gäller verksamheten.

Avvikelsehantering

VC HSL ska:

- Ansvara för att egenkontroll i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd utövas.
- Ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet från elev, vårdnadshavare, medarbetare, andra myndigheter, föreningar och organisationer.
- Ta emot rapporter om avvikelser i enlighet med 6 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659) från verksamhetens medarbetare.
- Ansvara för att det finns rutiner för att utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra vårdskada.
- Vidta nödvändiga, omedelbara åtgärder med anledning av en avvikelse och vid behov göra anmälan enligt Lex Maria.
- Analysera och sammanställa inkomna rapporter om risk för vårdskada, klagomål och synpunkter samt utifrån vad som framkommer vidta åtgärder som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Behörighet och kompetens

VC HSL ska:

- Säkerställa att verksamhetens medarbetare känner till och arbetar i enlighet med processer och rutiner i ledningssystemet.
- Säkerställa att det finns medarbetare i den omfattning som tillgodoser behovet.
- Verka för att medarbetare har rätt kompetens för att kunna bedriva verksamhet av hög patientsäkerhet och god kvalitet.
- Ansvara för rekryteringsprocessen vid nyanställning av medarbetare inom verksamheten.
- Ansvara för rutiner för individuell introduktion av medarbetare.
- Ansvara för att medarbetare är informerade om de bestämmelser som gäller för hantering av patientuppgifter och behörighet.

Personuppgiftshantering

VC HSL ska:

- Ansvara för att rutiner finns för att journaler förs i enlighet med lag.
- Ansvara för att det finns fungerande rutiner för styrning av behörigheter i det digitala journalsystemet Prorenata, (PRN) och för spårning (loggning) av användare.
- Ansvara för att utdelade behörigheter för åtkomst till patientuppgifter är ändamålsenliga och förenliga med hälso- och sjukvårdspersonalens och andra befattningshavares aktuella arbetsuppgifter.
- Ansvara för att medarbetarna är informerade om de bestämmelser som gäller för hantering av patientuppgifter.
- Ansvara för att uppföljning av journalsystemens användning sker genom regelbunden uppföljning av loggarna samt utreda misstanke om obehörig åtkomst.

Samverkan

VC HSL ska:

- Ansvara för att det finns rutiner kring samverkan internt och med andra myndigheter.
- Ansvara för att skolläkaravtal är upprättat.

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterskas ansvar

I MLA:s ansvar ingår att:

- Leda professionsmöten, PM, i samverkan med VC HSL, för att kvalitetssäkra verksamheten inom skolsköterskegruppen.
- Ansvara för att ha ett årshjul enligt verksamhetens rutiner för elevhälsans medicinska insats.
- Vara den person som såväl tillsynsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör EMI.
- Ha rutiner som tillgodoser att personalen har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.
- Verka för att skolsköterska och skolläkare deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutveckling i samråd med verksamhetschefen.
- Ansvara för att det finns rutiner för dokumentation och journalföring inom EMI.
- Utföra egenkontroller och loggkontroller inom EMI.
- Kvalitetssäkra vaccinationsprocessen.
- Ansvara för medicintekniska produkter.
- Kvalitetssäkra grundutrustningen och lokal på respektive mottagning.
- Säkra vårdkedjan/remisshantering mellan vårdgivare.
- Hantera avvikelser inkomna från EMI.
- Bevaka nya forskning och nya riktlinjer inom kunskapsområdet.
- Ansvara för processen när metodmappen skall uppdateras eller revideras.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen, PSB, i samverkan med VC HSL.
- Ansvara för schemalaggnings av skolläkarinsatsen.

Psykologisk ledningsansvarigs ansvar

I PLA:s ansvar ingår att:

- Leda professionsmöten, PM, i samverkan med verksamhetschef, för att kvalitetssäkra verksamheten inom psykologgruppen.

- Ansvara för att ha ett årshjul enligt verksamhetens rutiner för elevhälsans psykologiska insats
- Vara den person som såväl tillsynsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör EPI.
- Ha rutiner som tillgodoser att psykologerna har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.
- Verka för att psykologerna deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutveckling i samråd med verksamhetschefen.
- Ansvara för att det finns rutiner för dokumentation och journalföring inom EPI.
- Utföra egenkontroller och loggkontroller inom EPI.
- Kvalitetssäkra lokaler och testmaterial.
- Hantera avvikelser inkomna från EPI.
- Ansvara för processen när metodmappen skall uppdateras eller revideras.
- Bevaka nya forskning och nya riktlinjer inom kunskapsområdet.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen, PSB, i samverkan med VC HSL.

Logopedisk ledningsansvarigs ansvar

I LLA:s ansvar ingår att:

- I samverkan med verksamhetschef, kvalitetssäkra verksamheten inom logoped-insatsen.
- Vara den person som såväl tillsynsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör ELI.
- Ha rutiner som tillgodoser att logoperna har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.
- Verka för att logoped deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutveckling i samråd med verksamhetschefen.
- Ansvara för att det finns rutiner för dokumentation och journalföring inom ELI.
- Utföra egenkontroller inom ELI.
- Kvalitetssäkra testmaterial.
- Hantera avvikelser inkomna från ELI.
- Ansvara för processen när metodmappen skall uppdateras eller revideras.
- Bevaka nya forskning och nya riktlinjer inom kunskapsområdet.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen, PSB, i samverkan med VC HSL.

Rektors ansvar

Rektor har ansvar för ledningen av elevhälsoarbetet på skolan och ska se till att eleverna har tillgång till den hjälp de behöver inom elevhälsan. Rektor ska också säkerställa att det finns rutiner för att utvärdera och analysera effektiviteten av elevhälsans insats på skolan. Tillsammans med VC HSL är rektor ansvarig för att verksamheten har tillgång till lokaler, utrustning och resurser som krävs för att ge en god vård i enlighet med patientsäkerhet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar

Hälso- och sjukvårdspersonal (skolläkare, skolsköterskor, psykologer och logoped) är enligt PSL (2010:659) skyldiga att utföra sitt arbete under sitt yrkesansvar. De är skyldiga att utföra sitt arbete i enlighet med aktuell forskning och beprövad erfarenhet, samt ge elever sakkunnig och omsorgsfull vård. De har också ett personligt yrkesansvar för att utföra sina arbetsuppgifter. De ingår i verksamheternas barn- och elevhälsoarbete och måste följa sin uppdragsbeskrivning och arbeta i enlighet med de rutiner som finns i metodstödet. De måste också ha god kännedom om och följa relevant lagstiftning, rutiner, policys och dokument inom hälso- och sjukvården. De är även skyldiga att delta i nätverksträffar och professionella utvecklingsområden samt delta i patientsäkerhetsarbetet. Alla som arbetar i förskolan och skolan har anmälningsplikt vid misstanke att ett barn far illa (SoL 2001;453.14kap.)

Kompetens

Ledningssystemet ska beskriva vilka kompetenskrav som ställs för att kunna utföra de identifierade HSL-insatserna inom barn- och elevhälsan.

HSL-personal är skyldig att upprätthålla hög patientsäkerhet (PSL 2010:659). För att säkerställa hög patientsäkerhet krävs att skolläkare, skolsköterska, psykolog och logoped har rätt kompetens och arbetar utifrån ledningssystemets processer och rutiner.

Kompetenskrav skolläkare

En legitimerad läkare med specialistutbildning inom barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri, allmänmedicin eller utbildad skolläkare uppfyller kompetenskravet för en skolläkare enligt Socialstyrelsens föreskrifter.

Kompetenskrav skolsköterska

En legitimerad sjuksköterska enligt Socialstyrelsens föreskrifter med specialistutbildning inom barn och ungdom, öppen hälso- och sjukvård eller skolsköterskeprogrammet har kompetens som skolsköterska. De är också behöriga att ordinera läkemedel för vaccination enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter (HSFL-FL 2016:51) om vaccination av barn.

Kompetenskrav psykolog

Legitimerad psykolog enligt Socialstyrelsen föreskrifter. PTP- psykolog som arbetar under handledning av legitimerad psykolog.

Kompetenskrav logoped

Legitimerad logoped enligt Socialstyrelsens föreskrifter.

Studenter

Skolsköterskor, psykologer och logopederna i barn- och elevhälsan kan ta emot studenter från specialistsjuksköterskeprogrammet, psykologprogrammet och logopedprogrammet. Studenter utför arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård under handledning av legitimerad personal från respektive yrkeskategori.

Processer och rutiner

Ledningssystemet beskriver de processer och rutiner som behövs i verksamheten för att säkra dess kvalitet.

Vårdgivaren har ansvar för att säkerställa verksamhetens kvalitet genom att identifiera och beskriva processer och för varje process utarbeta rutiner som beskriver ett tillvägagångssätt och fördelningen av ansvaret i verksamheten. Dessa rutiner ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet och följa vägledningsdokument från Socialstyrelsen och Skolverket. Metoder för att uppnå verksamhetens kvalitet ska också utvecklas och implementeras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Processer inom elevhälsans medicinska insats (skolläkare och skolsköterskor)

Arbetsområde	Identifierade processer och rutiner	Rutiner beskrivna i det digitala metodstödet	Uppföljningsansvar
Hälso- och sjukvård	Hälsobesök/hälsosamtal Tillväxt Syn Hörsel Rygg Riktade undersökningar Kontrollelever	Hälsoenkät, kallelse, genomförande, journalföring Rutiner för tillvägagångssätt Prevention ur ett yrkesmedicinskt perspektiv Uppföljning av identifierande hälsoproblem. Elever	MLA, VC HSL

		<p>som följs upp efter att ha haft till exempel en avvikande tillväxtkurva. Då kontrolleras tillväxt, hörsel, syn, eller annat som tidigare upptäckts avvikande resultat på.</p>	
	Läkemedelshantering	Lokal instruktion för läkemedelshantering på skolsköterskans arbetsrum (SOFS 20000:1)	
	Generella ordinationer av läkemedel	Rutiner för förvaring av läkemedel på Hälsovårdsmottagningen. Upprättas och uppdateras årligen av skolläkare (SOFS 2000:1)	
	Vaccinationer	Information till elever, vaccinations-ordinationer, medgivande, genomförande, journalföring. Registrering i Nationella vaccinationsregistret (NVR) sker automatiskt i journalsystemet Prorenata (PRN)	

Processer inom barn- och elevhälsans psykologiska insats

Arbetsområde	Identifierade processer och rutiner	Rutiner beskrivna i det digitala metodstödet	Uppföljningsansvar
Hälso- och sjukvård	<p>Bedömning Del i utredning av elevs behov av särskilt stöd</p> <p>Utredning av skolform</p> <p>Journalföring</p>	<p>Rutin för utredning i skolan</p> <p>Stödmall inför ev mottagande i anpassad grundskola</p> <p>Psykologjournal upprättas för elever aktuella för HSL-</p>	PLA, VC HSL

	Samtal/råd och stöd till elever och/eller vårdnadshavare	insats av skolpsykolog i journalsystemet PRN.	
	Remisshantering	Journal upprättas om HSL-insats startas, kartläggning/bedömning/stöd kopplad till skolrelaterad problematik	
	Handledning och råd och stöd riktad personal rörande specifikt barn eller elev	Skriv enligt rutin i PRN Journalförs i psykologjournal i PRN	

Processer inom barn- och elevhälsans logopedinsats.

Arbetsområde	Identifierade processer och rutiner	Rutiner beskrivna i det digitala metodstödet	Uppföljningsansvar
Hälso- och sjukvård	Journalföring	Logopedjournal upprättas för barn och elever aktuella för HSL-insats av logoped i PRN	LLA, VC HSL
	Bedömning/kartläggning	Journalförs i logopedjournal i PRN	
	Råd och stöd till elever/eller vårdnadshavare	Journalförs i logopedjournal i PRN	
	Handledning och råd och stöd riktad till personal rörande ett specifikt barn eller elev	Journalförs i logopedjournal i PRN	

Samverkan

Ledningssystemet beskriver de processer som finns för att säkerställa samverkan inom och utom organisationen när det krävs.

Samverkan med elev och vårdnadshavare

Elev och vårdnadshavare ska alltid informeras och göras delaktiga, vara med i planeringen och utredning av vården. Barnets/elevens bästa ska vara grundregeln vid planering, utredning och uppföljning. Barnets/elevens integritet ska respekteras.

Den medicinska insatsen är enligt förarbeten till offentlighets- och sekretesslagen, OSL, att betrakta som en egen verksamhetsgren och lyder under hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25kap OSL. Psykolog och logoped lyder under skolsekretess i 23kap 2§ OSL.

Samverkan inom verksamheten

Inom den egna verksamheten sker samverkan på elevhälsoteamsmöten och i samarbete med arbetslagen. Skolläkare, skolsköterskor och psykolog är en del av elevhälsoteamet på skolenheterna och ingår i dess arbetsformer för samverkan. Här är rutiner för ärendegångar, uppföljningar och kommunikation viktiga. Skolenheterna arbetar för att utveckla välfungerande samverkan mellan elevhälsan och pedagogernas arbetslag. Dessa regelbundna dialogmöten har blivit ett forum för hälsofrämjande och förebyggande arbete, vilket möjliggör tidigt upptäckt av elever som visar tecken på svårigheter och ohälsa. Logoped är en central stödinsats och samverkar utifrån behov på uppdrag av rektor i förskola, grundskola och anpassad grundskola. Förskolepsykolog ingår i förskolans barnhälsoteam.

I barn- och elevhälsans tvärprofessionella team överbryggas sekretessen via samtycken från elev och vårdnadshavare att överföra information.

Rektor leder och ansvarar för den interna samverkan inom barn- respektive elevhälsoteamet samt för samverkansformer med övrig personal i verksamheten.

Samverkan andra vårdgivare

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Många av Alingsås kommuns barn och elever har kontakt med andra vårdgrannar och för att säkerställa processerna i informationsflöde, remissgång och behandlingsresultat förs det regelbundet en samverkan och dialogmöte mellan förskola, skola och vårdgrannar. Syftet med samverkan och dialogmöte är att minska risken för vårdskada.

EMI/EPI/ELI samverkar med följande parter under elevens skolgång:

- BHV och förskola inför att elever ska börja förskoleklass.
- Elevhälsa inför stadiebyte och skolbyte.
- Elevhälsa på gymnasieskola vid övergång från grundskola till gymnasieskola.
- En vårdcentral för att säkra tillgång av skolläkare
- Samverkan och dialogmöte kring uppdrag och vårdkedja med bl.a. socialtjänsten, ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmedicinska mottagningen, barnhälsovården, logopedmottagningen, barn- och ungdomspsykiatri, ungas psykiska hälsa och barn- och ungdomshabiliteringen.
- Logoped och förskolepsykolog samverkar i småbarnsteam.

All barn- och elevhälsopersonal har ett uppdrag att vid behov initiera och främja samverkan med andra insatser som socialtjänst och vårdaktörer.

Samverkan med regionen sker i Närvårdsområdessamverkan i NOSAM.

Systematiskt förbättringsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet ska ses som ett ständigt pågående förbättringsarbete där organisationen genom riskanalyser, egenkontroller, sammanställda rapporter, klagomål och synpunkter upptäcker vilka processer och rutiner som måste tas fram eller uppdateras.

Riskanalys

Riskanalys innebär att fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. Bedömningen av vilka risker som finns bör ske på individ-, verksamhets och strategisk nivå och uppskatta sannolikheten att händelser kan inträffa. Riskanalysen inkluderar en bedömning av vilka negativa konsekvenser som kan följa en händelse och bedöma om någon mer behöver vara med i bedömningen. Underlag behöver samlas in och analyseras. Utifrån analysen utförs insatser för att eliminera risker och göra förbättringar. Dessa insatser ska återkopplas till verksamheten i lärande syfte och bör följas upp och utvärderas.

Egenkontroll

Egenkontroll innebär att systematiskt följa upp och utvärdera den egna verksamhetens resultat. Kontroller genomförs i syfte att se om verksamheten bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i ledningssystemet. Syftet är ett gemensamt lärande i organisationen. Områden för egenkontroll identifieras utifrån tidigare granskningar, avvikelser, synpunkter och klagomål. Innan egenkontrollen genomförs ska mål och syfte identifieras samt metod och tidsplan beslutas. Personer i verksamheten som berörs ska få information och göras delaktiga.

Avvikelsehantering samt anmälan enligt Lex Maria.

Berörd skolsköterska, skolläkare, psykolog eller logoped rapporterar till MLA/PLA/LLA som i samråd med VC HSL bedömer om vårdskada eller risk för vårdskada föreligger för elev i samband med vård och omhändertagande. Dokumentation enligt avvikelserutin. Berörd personal ansvarar för att elev och vårdnadshavare informeras om händelsen, att de får ge sin upplevelse av händelsen samt uppmärksammas på möjligheten att själv kontakta patientnämnden. Berörd profession dokumenterar i elevhälsans journalsystem PRN i professionsjournal.

MLA/PLA/LLA ansvarar för händelseanalys och utser analysteam vid behov, samt ansvarar för åtgärder och tidsplan. Berörd personal bör ingå i analysteamet. Syftet med utredningen ska vara att så långt som möjligt klargöra händelseförloppet och vilka faktorer som har påverkat det samt ge underlag för beslut om åtgärder som ska ha till ändamål att liknande händelser inte inträffar på nytt, eller att begränsa effekterna av sådana händelser om de inte helt går att förhindra. MLA/PLA/LLA sammanställer och återför resultatet från händelseanalysen till VC HSL samt redovisar årligen i patientsäkerhetsberättelsen.

Om vårdskadan är allvarlig ska VC HSL snarast anmäla den till IVO enligt Lex Maria (SOSFS 2005:28) i särskild blankett på IVO:s hemsida. Elev och vårdnadshavare ska informeras om anmälan enligt Lex Maria.

Klagomål/synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Synpunktshanteringen i kommunen kan användas för synpunkter och klagomål från elever och vårdnadshavare i ärenden som härledes arbetet under HSL.

Vårdnadshavare upplyses om att denna möjlighet finns utöver möjligheten att kontakta respektive skolsköterska, skolläkare, psykolog, logoped, MLA, PLA, LLA eller VC HSL. Synpunkter på omhändertagandet inom EMI/EPI/ELI ska alltid tas omhand och vidarebefordras till VC HSL.

Klagomål och synpunkter analyseras, bemöts och återkopplas till berörd skolläkare, skolsköterska, psykolog, logoped samt ansvarig rektor och berörd elev och vårdnadshavare. Vid stora brister görs anmälan till Inspektionen för Vård och Omsorg, IVO. Vid allvarlig vårdskada görs anmälan enligt Lex Maria av VC HSL.

Sammanställning och hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål utvecklas för att kunna följa flöden över tid och se mönster och trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Lagar, föreskrifter och allmänna råd

De lagar, förordningar och allmänna råd som styr barn- och elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser är följande:

Arkivlagen (1990:782) AL

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) HSL

Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Skollagen (2010:800) SL

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) OSL

Patientsäkerhetslagen (2010:659) PSL

Patientdatalagen (2008:355) PDL

Patientlagen (2014:355) PL

Personuppgiftslagen (1998:204) PUL

Socialtjänstlagen (2001:453) SOL

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ansvar för remisser inom hälso- och sjukvården (SOSFS 2004:11)

Socialstyrelsens föreskrifter om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården (SOSFS 2005:29)